

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Haplové a soudců JUDr. Evy Lukotkové a JUDr. Viktora Kučery ve věci žalobce: **B.J.**, bytem, zast. Mgr. Martou Ptáčkovou, advokátkou se sídlem Moravské náměstí 15, Brno, proti žalovanému: **ředitel Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje**, se sídlem Zubatého 1, 614 00 Brno, o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ze dne 27. 3. 2008, č.j. HSBM-31-9-255/1-PR-2008,

t a k t o :

- I. Žaloba **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- II. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 3. 2008, č.j. HSBM-31-9-255/1-PR-2008 ředitel Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje podle ust. § 190 odst. 8 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „služební zákon“) po předchozím projednání v poradní komisi zamítnul odvolání žalobce směřující proti rozhodnutí ředitelky Kanceláře krajského ředitele Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 2. 1. 2008, č.j. HSBM-444/1-PP-2007 a současně uvedené rozhodnutí potvrdil.

Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně ve věcech služebního poměru bylo žalobci přiznáno odchodné podle ust. § 155 služebního zákona ve výši 222.798,- Kč.

Dne 5.2.2010 byla Krajskému soudu v Brně doručena žaloba, v níž žalobce uvádí, že jeho služební poměr u Hasičského záchranného sboru trval od 10.11.1969 do 31.12.2007. Rozhodnutím ředitelky kanceláře ředitele Jihomoravského krajského ředitelství hasičského záchranného sboru ze dne 2.1.2008, č.j. HSBM-441/1-PP-2007, které převzal 16.1.2008, mu bylo přiznáno podle § 155 služebního zákona odchodné a stanovena výše výsluhového příspěvku. Žalobce nesouhlasí s názorem žalovaného, dle něhož odměna za služební pohotovost netvoří součást zákonem definovaného služebního příjmu. Žalobce uvádí, že proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně podal odvolání, které opíral především o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2008 a zejména ust. § 54 odst. 1 a odst. 3 služebního zákona definující práci přesčas, o ust. § 126 služebního zákona definující odměnu za služební pohotovost, o ust. § 78 zákona č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“) a rovněž o závaznost směrnice EU č. 93/104 a její novelu 2003/88. Z uvedených důvodů se žalobce domáhá uložení povinnosti žalovanému započítat mu do služebního příjmu za r. 2007 odsloužené hodiny nad rámec základní doby služby, proplatit je jako hodiny práce přesčas, takto nezákonně zkrácený služební příjem zpětně doplatit navýšením služebního příjmu od 1.1.2007 do 31.12.2007 a rozdíl doplatit do dne podání návrhu se všemi nároky a důsledky jakoby byl spočítán ke dni 1.1.2008 a podle doplnění ze dne 6.4.2010, včetně úroků z prodlení v zákonem stavené výši.

Dne 19. 9. 2012 bylo soudu doručeno vyjádření žalovaného, v němž žalovaný poukázal na skutečnost, že soud jako s žalovaným jedná s organizační složkou státu – Hasičským záchranným sborem Jihomoravského kraje, ačkoliv řízení je vedeno proti rozhodnutí ředitele Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje. Podle žalovaného vyvstávají pochybnosti ohledně otázky, co je předmětem žaloby a zda se skutečně jedná o správní žalobu, když se žalobce domáhá především peněžitého plnění. K žalobnímu petitu žalovaný uvádí, že služební příjem za rok 2007 byl žalobci stanoven rozhodnutím správního orgánu prvního stupně ze dne 27. 12. 2006, ve znění pozdějších rozhodnutí, proti kterému žalobce nepodal odvolání. Pokud se žalobce domnívá, že mu byl v důsledku chybného stanovení služebního příjmu zkrácen služební příjem za rok 2007, měl brojit proti samotnému rozhodnutí o stanovení služebního příjmu. Žalovaný uvádí, že žalobce se v průběhu roku 2007 nedomáhal proplacení služby přesčas a započítání služební pohotovosti jakožto výkonu služby či jako výkonu služby přesčas. Žaloba, která by směřovala proti rozhodnutí o stanovení služebního příjmu za rok 2007 by byla s ohledem na ust. § 196 odst. 1 služebního zákona pozdě podaná. Žalovaný z procesní opatrnosti vznáší námitku promlčení podle ust. § 206 a § 207 služebního zákona, jelikož má za to, že se žalobce domáhá mimo jiné nároků na opakující se plnění a tyto jsou již minimálně částečně promlčeny.

Pokud jde o věcné vyjádření k žalobě, žalovaný trvá na tom, že výše odchodného byla stanovena zcela správně na základě ust. § 155, § 156 a § 166 služebního zákona, přičemž plně odkazuje na odůvodnění svého rozhodnutí. Z ust. § 113 je podle žalovaného naprosto zjevné, že odměna za služební pohotovost netvoří součást služebního příjmu, neboť není součástí uvedeného, byť neúplného, taxativního výčtu. K žalobcem uváděnému důvodu odvolání opírajícímu se o zákoník práce žalovaný uvádí, že jde o služební poměr, nikoli pracovní poměr, který se mimo jiné vyznačuje samostatnou právní úpravou v zákoně č. 361/2003 Sb., která je naprosto odchylná od zákoníku práce. Pokud se jedná o závaznost směrnice EU

č. 93/104, žalovaný uvádí, že směrnice byla nahrazena směrnicí č. 2003/88/ES, kterou dle čl. 2 nelze použít na služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů v České republice. Zvláštní povaha veřejné služby příslušníků Hasičského záchranného sboru vyžaduje mimo jiné zvláštní úpravu dobu služby, která nachází svůj odraz v ust. § 53 odst. 5 služebního zákona.

Z uvedených důvodů žalovaný navrhuje žalobu odmítnout, případně zamítnout.

Krajský soud v Brně si pro zkoumání, zda žaloba byla podána včas, vyžádal správní spisy žalovaného a usnesením ze dne 17.5.2010, č.j. 36Ad 4/2010-15 návrh odmítl podle ust. § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) pro jeho opožděnost. O podané kasační stížnosti žalobce s přihlédnutím k vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 18.11.2010, č.j. 6Ads 95/2010-49, kterým zrušil shora uvedené usnesení Krajského soudu v Brně a věc vrátil k dalšímu řízení, neboť až v průběhu kasačního řízení vyšlo najevo, že žalobce před podáním žaloby správnímu soudu dne 5. 2. 2010 podal celkem dvakrát žalobu o uložení povinnosti žalovanému v rámci civilního soudnictví. Vzhledem k tomu, že naposledy Městským soudem v Brně vydané usnesení č.j. 18C 152/2008-16 nabylo právní moci 4. 2. 2010, Nejvyšší správní soud usoudil, že žaloba podaná Krajskému soudu v Brně 5. 2. 2010 je podána včas.

Po vrácení věci soudu k dalšímu řízení Krajský soud v Brně žalobu usnesením ze dne 8. 4. 2011 č. j. 36 Ad 4/2010-59 znovu odmítl, a to podle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. z důvodu, že žaloba směřovala pouze proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, které nemůže být přezkoumáváno v soudním řízení. Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č.j. 6 Ads 90/2011-72 bylo usnesení Krajského soudu v Brně opět zrušeno a věc byla vrácena soudu k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud v rozsudku vyslovil názor, že argumentace žalobce vůči rozhodnutí správního orgánu prvního stupně je využitelná i v případě posouzení zákonnosti rozhodnutí druhostupňového. Odmítnutí žaloby jen pro formální pochybení spočívající ve výslovném neoznačení rozhodnutí odvolacího orgánu žalobcem, by znamenalo nedůvodné odeprání spravedlnosti a porušení čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

Poté, co byla věc vrácena soudu k dalšímu řízení, krajský soud zkoumal, zda jsou splněny další podmínky pro to, aby mohlo řízení dále pokračovat. Soud z podané žaloby zjistil, že tato neobsahuje zákonem stanovené náležitosti a z tohoto důvodu vyzval usnesením ze dne 10. 10. 2012 žalobce k upřesnění podání tak, aby bylo zřejmé označení rozhodnutí správního orgánu, které žalobce žalobou napadá a den jeho doručení žalobci, aby bylo zřejmé uvedení návrhu výroku rozsudku a aby byl doplněn opis napadeného rozhodnutí. Dne 31. 10. 2012 bylo soudu doručeno podání označené jako doplnění žaloby, v němž žalobce uvádí, že žalobou napadá rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 3. 2008, ev. č. HSBM-31-9-255/1-PR-2008, jehož kopii přiložil v příloze. Žalobce dále navrhl, aby soud rozsudkem rozhodnutí žalovaného zrušil a žalovaný zaplatil žalobci náklady řízení. V reakci na podání žalobce bylo soudu doručeno vyjádření žalovaného, v němž uvedl, že má za to, že žalobce doplněním žaloby rozšířil žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí, resp. o nové žalobní body po lhůtě k podání žaloby – tedy v rozporu s ust. § 71 odst. 2 s. ř. s.

Žaloba byla podána ve lhůtě stanovené v usnesení Městského soudu v Brně č. j. 18 C 152/2008-16, tedy včas, osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68, § 70 s.ř.s.).

Žaloba byla přezkoumána v mezích žalobních bodů včetně řízení předcházejícího vydání, přičemž soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1,2 s.ř.s.).

Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s.ř.s.).

Žaloba není důvodná.

Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 3. 2008, ev. č. HSBM-31-9-255/1-PR-2008, resp. jemu předcházející rozhodnutí orgánu prvního stupně ze dne 2. 1. 2008, č. j. HSBM-444/1-2007, kterým bylo žalobci přiznáno odchodné podle ust. § 155 služebního zákona ve výši 222.798,- Kč.

Podle ust. § 65 odst. 1 s.ř.s. se ten, kdo tvrdí, že byl zkrácen na svých právech přímo nebo v důsledku porušení svých práv rozhodnutím správního orgánu, může žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti. Vzhledem k tomu, že petit žaloby byl zformulován tak, že se žalobce domáhal uložení povinnosti žalovanému, což podle uvedeného ustanovení není možné, soud vyzval žalobce k upřesnění návrhu na výrok rozsudku. Žalobce v přípisu doručeném soudu dne 31. 10. 2012 upřesnil návrh na výrok rozsudku tak, že jej uvedl do souladu s ust. § 65 odst. 1 s. ř. s., když navrhl, aby soud rozsudkem rozhodnutí žalovaného zrušil. Tímto soud považuje vadu podání za zhojenou. Soud nesouhlasí s žalovaným, že by žaloba byla doplněna v rozporu s ust. § 71 odst. 2 s. ř. s. Žalobce pouze reagoval na výzvu soudu k upřesnění podání, jeho podání tedy nelze považovat za uvedení nových žalobních bodů či rozšíření žaloby na dosud nenapadené výroky rozhodnutí. Jelikož žalobce žalobou neuplatňuje peněžitý nárok, soud již považuje za bezpředmětné se dále vyjadřovat k námitce promlčení žalovaného a dalším jeho vyjádřením reagujícím na původně žalobcem nesprávně uvedený žalobní petit.

Pokud se jedná o otázku nesprávného označení žalovaného, soud uvádí, že podle ust. § 69 s. ř. s. je nutné za žalovaného považovat správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla. Na základě tohoto ustanovení je žalovaným v daném řízení ředitel Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje, který rozhodoval v řízení o odvolání žalobce, a soud takto žalovaného musí identifikovat z úřední povinnosti. Není tedy rozhodné, že žalobce jako žalovaného označil nesprávně Českou republiku - Hasičský záchranný sbor. Rovněž dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12.10.2004, č.j. 5 Afs 16/2003-56 „v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. není osoba žalovaného určena tvrzením žalobce, ale kogentně ji určuje zákon. Je tedy věcí soudu, aby v řízení jako s žalovaným jednal s tím, kdo skutečně žalovaným má být, a ne s tím, koho chybně označil v žalobě žalobce.“

Soudu zbývá posoudit stěžejní námitku žalobce, zda odměna za služební pohotovost tvoří složku služebního příjmu, jakožto podkladu pro výpočet odchodného příslušníků Hasičského záchranného sboru.

Podle ust. § 156 služebního zákona činí základní výměra odchodného 1 měsíční služební příjem a za každý další ukončený rok služebního poměru se zvyšuje o jednu třetinu tohoto příjmu. Nejvyšší výměra odchodného činí šestinásobek měsíčního služebního příjmu.

Podle ust. § 166 odst. 1 služebního zákona se za měsíční služební příjem pro účely stanovení výše výsluhových nároků považuje průměrný hrubý služební příjem poskytovaný za předchozí kalendářní rok přede dnem skončení služebního poměru příslušníka. Jestliže služební poměr skončil posledním dnem kalendářního roku, zjišťuje se průměrný hrubý měsíční služební příjem z tohoto kalendářního roku.

Mezi stranami není v daném případě sporné, že žalobci bylo napadeným rozhodnutím přiznáno odchodné za výkon služby v trvání 38 let. Průměrný hrubý měsíční příjem byl dle ust. § 166 služebního zákona vypočítán za předcházející kalendářní rok trvání služebního poměru, tj. za rok 2007.

Dle soudu je v otázce, jaké jsou složky služebního příjmu, třeba přihlédnout k systematice služebního zákona, podle níž je zcela zřejmé, že složky služebního příjmu jsou stanoveny výlučně v Části osmé nazvané Služební příjem a odměna za služební pohotovost, v hlavách II a III. Jiná peněžitá plnění poskytovaná příslušníkovi podle ostatních ustanovení služebního zákona, popřípadě podle jiného právního předpisu, nelze za služební příjem, respektive jeho složky považovat. Taxativní výčet složek služebního příjmu je obsažen v ust. § 113 služebního zákona, podle kterého služební příjem příslušníka tvoří základní tarif, příplatek za vedení, příplatek za službu v zahraničí, zvláštní příplatek, osobní příplatek a odměna. Služební příjem se dále poskytuje ve zvláštních případech podle ust. § 124 a § 125.

Z ust. § 112 odst. 1 vyplývá, že nárok na služební příjem vzniká příslušníkovi zásadně jen za vykonanou službu, v dalších případech jen tehdy, kdy příslušník sice nevykonává službu, ale zákon stanoví, že mu služební příjem přesto náleží (např. při dovolené). Pokud žalobce namítá, že součástí služebního příjmu, jehož výše je rozhodná pro výpočet odchodného, má být i odměna za služební pohotovost, soud se s tímto názorem neztotožňuje. Soud souhlasí s názorem žalovaného, že odměna za služební pohotovost se z hlediska členění služebního zákona nachází v samostatné hlavě IV a nespadá tak pod definici služebního příjmu. Obsahem služební pohotovosti totiž není výkon služby, ale určitý stupeň připravenosti k případnému výkonu služby mimo předem stanovenou dobu služby. Nařízení pohotovosti představuje zásah do osobního života příslušníka, který zákon o služebním poměru kompenzuje odměnou za služební pohotovost. Tato odměna však není odměnou za vykonanou službu, proto netvoří součást služebního příjmu.

Pokud žalobce svá tvrzení podkládá ustanoveními § 54 služebního zákona pojednávajícími o práci přesčas, soud uvádí, že podle ust. § 54 odst. 3 služebního zákona se za práci přesčas považuje služba vykonávaná nad základní dobu služby v týdnu mimo rámec směn. Podle ust. § 53 odst. 5 služebního zákona se za směnu v celkovém trvání 16 hodin u příslušníka Hasičského záchranného sboru České republiky považuje časový úsek v rozsahu 24 hodin, v němž je mimo výkon služby v trvání 16 hodin stanovena služební pohotovost

v místě, kde jinak příslušník vykonává službu v trvání 8 hodin. Z uvedených ustanovení tedy vyplývá, že služební pohotovost nelze považovat za práci přesčas, jelikož povinnost služební pohotovosti příslušníkům Hasičského záchranného sboru je ze zákona stanovena v rámci 16hodinové směny, nelze ji tedy považovat za službu vykonávanou nad základní dobu služby mimo rámec směn. Výjimkou, kdy příslušníkům vznikne nárok na služební příjem za službu přesčas v souvislosti se služební pohotovostí, jsou situace, kdy je podle ust. § 126 odst. 3 služebního zákona příslušníku nařízena služební pohotovost v důležitém zájmu služby a současně je příslušník v době nařízené pohotovosti povolán k výkonu služby. V těchto případech však příslušníkovi nenáleží odměna za služební pohotovost. Z podané žaloby nikterak nevyplývá, že by žalobce brojil proti tomu, že mu za dobu, kdy byl povolán k výkonu služby v průběhu služební pohotovosti, byla nesprávně stanovena odměna za služební pohotovost namísto služebního příjmu za službu přesčas. Žalobce naopak evidentně namítá, že jako součást služebního příjmu je třeba považovat i odměnu za služební pohotovost za dobu služební pohotovosti, kdy žalobce k výkonu služby povolán nebyl, ale musel být k výkonu služby připraven.

Z výše uvedených důvodů soud argumentaci žalobce, že mu byl nesprávně vypočten měsíční služební příjem, který je podkladem pro výpočet odchodného, když do něj nebyla započítána odměna za služební pohotovost, neshledal důvodnou. Správní orgán prvního stupně i žalovaný správní orgán postupovaly zcela v souladu se zákonem, když pro účely výpočtu průměrného hrubého služebního příjmu vycházely pouze z úhrnu hrubých služebních příjmů poskytnutých podle ustanovení hlavy II a III části osmé služebního zákona a ostatní peněžitá plnění (kázeňské odměny a odměny za služební pohotovost) za složky služebního příjmu neposoudily. Z mzdového listu žalobce, který je součástí spisového materiálu, vyplývá, že měsíční služební příjem žalobce činil skutečně částku 37.133,- Kč, odchodné pak v souladu s ust. § 156 služebního činilo šestinásobek měsíčního služebního příjmu, tedy celkem částku ve výši 222.798,- Kč.

Pokud žalobce v žalobě uvádí, že své odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí opíral o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2008 či o ust. § 78 zákoníku práce, soud konstatuje, že toto tvrzení nemá žádnou oporu ve spisovém materiálu. Pouze na okraj soud konstatuje, že služební poměr příslušníků Hasičského záchranného sboru nelze zaměňovat se zaměstnaneckým poměrem, jedná se totiž o vztah, kdy příslušníci vykonávají službu v zájmu zajištění vnitřní bezpečnosti státu. Z tohoto důvodu jsou služební poměry příslušníků bezpečnostních sborů upraveny zcela samostatným zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, který je naprosto odchylný od zákoníku práce.

K žalobcem uváděné závaznosti směrnice 93/104 a její novely 2003/88 soud uvádí, že Směrnice Rady č. 93/104/ES ze dne 23. 11. 1993 byla nahrazena Směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2003/88/ES ze dne 4. 11. 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby. Tato směrnice se podle čl. 1 odst. 3 vztahuje na všechna odvětví činností, veřejná i soukromá, ve smyslu článku 2 směrnice 89/391/EHS, aniž jsou dotčeny články 14, 17, 18, 19 této směrnice. Podle čl. 2 směrnice 89/391/EHS se tato směrnice nevztahuje na činnost určitých veřejných služeb, například ozbrojených sil nebo policie, nebo na určité činnosti civilní ochrany, jejichž zvláštní povaha odporuje této směrnici. Z uvedeného je zřejmé, že směrnicí 2003/88/ES nelze použít pro služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů

pokračování

36 Ad 4/2010

v České republice, neboť zvláštní povaha veřejné služby příslušníků Hasičského záchranného sboru vyžaduje zvláštní úpravu doby služby.

Na základě shora uvedeného právního posouzení žalobních námitek žalobce dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto žalobu podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítá.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 28. prosince 2012

JUDr. Milada Haplová, v.r.
předsedkyně senátu